

מזמור לתודה (ב)

נתיבי-עם, נא

מזמור לתודה זכה למעלה גדולה של חובה לאומרו בנגינה, כמובא בשולחן-ערוך סימן נא, סעיף ט': "מזמור לתודה, יש לאומרו בנגינה, שכל השירות עתידות ליבטל חוץ ממזמור לתודה". לא זכור לי באף אחד מן המנינים שלקחתי חלק בהם ששמעתי מנגינה באמירת המזמור הזה. אם כי דיווחים של קהילות של גדולי תורה בכל הדורות ציינו את העובדה שהמזמור נאמר בנגינה. הדיווחים אומרים כי מצווה למשוך אותו (את המזמור לתודה) בנגינה ולנגן כדאמרינן: "כל השירות עתידות ליבטל חוץ ממזמור לתודה". וזה חוזר על עצמו בהרבה שו"תים ופרשנים ודרשנים, גם בית המדרש של הגאון מוילנה נהגו כך. בחזקת חל דין נגינה ושירה על מזמור לתודה, שהרי הוא לנצח לא יבטל כדברי השירה האחרים (שירות אחרות, בלשון נקבה). הגר"א מביא גם הסבר לקביעתו של השולחן ערוך לומר את המזמור בנגינה: (אגב, גם בסימן נב). המקור המצוטט הוא במדרש רבא, פרשת צו, "דאיתא התם _ ר' פנחס ור' לוי ור' יוחנן, בשם ר' מנחם, דגליא, לעתיד לבוא. כל הקרבנות בטלין וקרבן תודה אינה בטלה, כל התפילות בטלות, ההודאה אינה בטילה _".

ברור שאי אפשר, עקרונית, לוותר על תודה הרי נמשיך לבקש את עזרת שמים בכל בקשותינו. לא נהיה חלילה, בחזקת כפויי טובה. ולכן לא תיבטל ההודאה כל עוד האנושות קיימת ומאמינה. נבקש, נייחל, ונקבל והעיקר --- נודה.

ואם כל השירות יבטלו מה יאמרו הלויים בכל יום ויום. ? - יאלצו לכן לשנות מסדר היום המקובל ולומר שיר חדש אחר בכל יום ויום.

הדקדוק הלשוני שכל השירות תיבטלנה, בלשון נקבה, קבל טיפול לוגי שאומר: שירה של נקבה תלויה בחבלי לידה של היולדת. אך לעתיד נומר שיר חדש, בלשון זכר, שאין לו זכרונות של כאבים וחבלים "ונודה לך שיר חדש", דקאי על גאולה לעתיד לבוא, שאין ללשון זכר כל שייכות לחבלים ולמכאובים של יולדה.

למדנו שהתודה כמילה יש לה לא משמעות אחת אלא יותר. מלבד משמעות השבח לה' - "אהללה שם א-להים בשיר ואגדלנו בתודה." (תהליפ סט 31) ישנו גם הקרבן הנושא כינוי זה. "וכי תזבחו זבח תודה" (ויקרא כב 29). ויש לו גם

משמעות של צלילים, כאילו מדובר היה בכלי נגינה, אשר צליליו ערבו לאזן המתפלל וליוו את שפתיו. ואולי היה כלי נגינה בשם זה: " ענו לה' בתודה זמרו לא-להינו בכינור" (תהלים קמז 7). ענו הוא לשון נגינה (כמו "עלי באר ענו לה" במדבר כא 17) ולזמר הרי אף הוא לשון נגינה (ממנו נגזרה התזמרת). הרי לך תודה מול כינור. שני כלי נגינה.

גם נחמיה נקט לשון כלי נגינה: "ובחנוכת חומת ירושלים בקשו את הלויים מכל מקומותם להביאם לירושלים לעשות חנוכה ושמחה ובתודות ובשיר מצלתיים נבלים ובכנורות" (פרק יב 27) והוסיף: "...ואעמידה שתי תודות גדולות."

מה טוב ומה נעים לסיים דברי תודה עם חנוכת חומת ירושלים שתבנה ותכונן במהרה בימינו אמן.

יום ירושלים שמח ומלבב

אהוד